

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A közbeszerzési törvény 2006. január 15-étől hatályos változásai

I. A módosítás indokai:

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 2004. május 1-jén lépett hatályba. A törvény elfogadását követően született meg az Európai Parlament és a Tanács a vízügyi, az energia-, a közlekedési és a postai ágazatokban működő szervezetek közbeszerzési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/17/EK irányelve, valamint az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatás-megrendelésre irányuló közbeszerzési eljárások összehangolásáról szóló 2004/18/EK irányelve, melynek eredményeképpen szükségessé vált közbeszerzési törvényünk módosítása, és a hatályos közösségi szabályokhoz igazítása. A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény módosításáról szóló 2005. évi CLXXII. törvény célja tehát egyrészt jogharmonizációs kötelezettségek teljesítése volt, másrészt a törvény hatályba lépését követően a jogszabály alkalmazása közben felmerült gyakorlati tapasztalatok jogszabályba történő beépítése illetve a problémák kiigazítása. A módosítás az alábbi lényeges változtatásokat tartalmazza.

II. Az értékhatárok változása

Míg a közösségi és nemzeti rezsimben az értékhatárok kis mértékű kiigazítására került sor, addig az egyszerű közbeszerzési eljárás tekintetében az értékhatárok jelentős mértékben emelkedtek. Az egyszerű közbeszerzési eljárás tekintetében az értékhatár árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése esetében 2 millió forintról 8 millió forintra, építési beruházás esetében 10 millió forintról 15 millió forintra emelkedett 2006. január 1-jétől. A nemzeti értékhatárok klasszikus ajánlatkérők esetében árubeszerzésnél 25 millióról 30 millió forintra, szolgáltatásnál ill. szolgáltatási koncesszióknál 20 millióról 25 millió forintra, építési beruházásnál 70 millióról 90 millió forintra, építési koncesszióknál 90 millióról 100 millió forintra emelkedett. A közszolgáltatóknál a nemzeti értékhatár árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése esetében, illetve építési beruházás esetében változatlanul 50 illetve 100 millió forint maradt. A nemzeti és egyszerű értékhatárok a Magyar Köztársaság 2006. évi éves költségvetéséről szóló törvényben kerültek meghatározásra.

A közösségi értékhatárok felülvizsgálatra kerültek, és a Kbt-ben szereplő értékhatárokat a törvényalkotó a hatályos közösségi irányelvekben szereplő közösségi értékhatárokhoz igazította mind a klasszikus ajánlatkérők, mind a közszolgáltatók esetében. Ennek megfelelően a Kbt. 30. és 32. §-ában a 130 000 SDR-nek megfelelő euró helyébe 137 000 euró, a 200 000 SDR-nek megfelelő euró helyébe 211 000 euró lépett. A 31. §-ban szereplő 5 millió eurós értékhatár 5 278 000 euróra változott.

III. Személyi és tárgyi hatály, kivételek:

A módosítás érinti a törvény személyi és tárgyi hatályát. A köztisztviseltek és országos sportági szakszövetségek kikerültek a 22. §-ban meghatározott nevesített ajánlatkérők közül. Az V. fejezetben szabályozott különös közbeszerzési eljárások esetében a távközlési és hírközlési liberalizációnak köszönhetően az elektronikus hírközlési ágazatban tevékenykedő szervezetek kikerültek a törvény hatálya alól, a postai ágazatban tevékenykedő, meghatározott postai szolgáltatásokat nyújtó szervezetek pedig a Kbt. hatálya alá kerültek.

A klasszikus ajánlatkérők a jövőben is kötelesek közbeszerzési eljárást lefolytatni ingatlan tulajdonjogának vagy használatára, illetőleg hasznosítására vonatkozó jognak a megszerzése érdekében, és továbbra is adott a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás lefolytatásának lehetősége a törvényben meghatározott feltételek esetén. A Kbt. tárgyi hatálya alól azonban a továbbiakban kivételt képez a kisajátítást megelőző ingatlan-adásvétel, az ingatlanok cseréje, és az az eset, amikor törvény az ingatlan tulajdonjogának, használatára, illetve hasznosítására vonatkozó jognak az átengedését versenytárgyalás, versenyeztetés vagy nyilvános pályázat útján rendeli el, valamint ha az ingatlan beszerzésére jogszabály által biztosított elővásárlási jog gyakorlása útján kerül sor.

A kivételek körét érintő további változás, hogy a kivételek közül kikerült a távbeszélő, telex-, rádiótelefon, személyhívó és műholdas szolgáltatás megrendelése, valamint pontosításra került a kivételek között a hadművelleti területre kihelyezett egységek esetében a kihelyezéssel, áthelyezéssel összefüggő beszerzések, valamint a pénzügyi szolgáltatások meghatározása. A

kivételek körének bővülését jelenti az az eset, amikor a beszerzés kizárólagos célja az, hogy lehetővé tegye az ajánlatkérő számára egy vagy több nyilvános elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtását, illetve nyilvános elektronikus hírközlő hálózat rendelkezésre bocsátását vagy igénybevételét. A nemzeti rezsimben további kivételt képez a külügyi segélyezés keretében humanitárius segítségnyújtás céljából, válságkezelés során történő beszerzés, amelynek a vonatkozásában az Országgyűlés illetékes bizottsága a törvény alkalmazását kizáró előzetes döntést hozott.

IV. Új jogintézmények:

Az új közösségi irányelvek hatására új jogintézmények is beépítésre kerültek a Kbt. módosításába. Az egyik ilyen új jogintézmény a versenypárbeszéd alkalmazásának lehetősége, melynek során az ajánlatkérő az ajánlattételi szakaszt megelőzően az eljárásba jelentkező és alkalmas résztvevőkkel együtt tárgyalás során határozza meg párbeszéd keretében a konkrét beszerzési igénynek megfelelő megoldásokat, feltételeket. A versenypárbeszéd tehát a közösségi és a nemzeti rezsimben alkalmazható olyan közbeszerzési eljárás, amelyben az ajánlatkérő az általa kiválasztott részvételre jelentkezőkkel párbeszédet folytat a közbeszerzés tárgyának, illetőleg a szerződés típusának és feltételeinek pontos meghatározása érdekében, majd ez alapján ajánlatot kér. A versenypárbeszéd alkalmazásának szabályait a törvény részletesen ismerteti.

A másik fontos újdonság a dinamikus beszerzési rendszer megjelenése a hatályos jogi szabályozásban. A dinamikus beszerzési rendszer teljes egészében elektronikus rendszer, melynek során a rendszerbe belépett alkalmas ajánlattevők elektronikus úton tehetnek előzetes ajánlatot. Az ajánlatkérőnek - egyszerűsített hirdetmény feladását követően - ezen ajánlattevők részére kell ajánlattételi felhívást küldenie a végső ajánlatok megtétele miatt. Az új rendszer részletes szabályait kormányrendelet fogja meghatározni.

A törvény további novuma az úgy nevezett elektronikus árlejtés lehetősége, melynek alkalmazására 2006. július 1-jét követően kerülhet sor. Az eljárás lényege az, hogy az eljárásban benyújtott ajánlatok értékelését követően az újabb ajánlatok, ajánlati feltételek megtétele elektronikus úton történik meg. Az ajánlatok pedig automatikus úton kerülnek rangsorolásra. Az eljárás részletes szabályai - hasonlóan a dinamikus beszerzési rendszerhez - alacsonyabb jogforrási szinten kerülnek meghatározásra a törvény felhatalmazó rendelkezése alapján.

A módosítás - az eddigi szabályozástól eltérően - biztosítja a már jól ismert keretmegállapodás megkötésének lehetőségét a továbbiakban a klasszikus ajánlatkérők közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzései esetében is, azonban az eljárásrend szabályai jelentősen eltérnek a közszolgáltatók esetében alkalmazott eljárási szabályozástól.

V. Az eljárási szabályok és fontosabb részletszabályok változásai:

A tárgyalásos eljárás alkalmazása tekintetében a módosítás további alkalmazási esetköröket jelöl meg. Az új szabályok szerint hirdetménnyel induló tárgyalásos eljárás lefolytatására van lehetőség kivételesen akkor is, ha az építési beruházás, az árubeszerzés, illetőleg a szolgáltatás természete vagy az ahhoz kapcsolódó kockázatok nem teszik lehetővé az ellenszolgáltatás előzetes (mindenre kiterjedő) meghatározását. Hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást alkalmazhatnak a klasszikus ajánlatkérők - a módosításnak köszönhetően árubeszerzés esetén nemzeti rezsimben is - az árutőzsdén jegyzett és beszerzett áru esetében, továbbá az árunak kivételesen kedvező feltételekkel, fizetésektelenségi eljárás, végelszámolás, bírósági végrehajtás vagy az érintett szervezet személyes joga szerinti hasonló eljárás során történő értékesítés keretében történő beszerzése esetében. A nemzeti rezsimben további lehetőséget nyújt a hirdetmény közzétételi tárgyalásos eljárás lefolytatására az a régi közbeszerzési törvényből már jól ismert eset, amikor a beszerzés nyilvánosan közzétett, bárki által igénybe vehető és kivételesen kedvező feltételei csak rövid ideig állnak fenn, és e kedvező feltételek igénybevétele más eljárás alkalmazása esetén meghiúsulna.

Meghívásos és hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás esetén a „rendkívüli sürgősség” helyett mostantól elég lesz csupán a „sürgősség” fennállása az ajánlatkérő számára a gyorsított eljárás lefolytatására, amennyiben nem lennének tarthatóak az egyes eljárásokra előírt eljárási határidők. Megszűnik továbbá az a feltétel, hogy a sürgősség nem eredhet az ajánlatkérő mulasztásából, ugyanakkor a gyorsított eljárás alkalmazását indokolnia kell az ajánlatkérőnek. Az eljárás gyorsabb lefolytatását segíti az eljárást megindító felhívást tartalmazó hirdetmény

elektronikus feladásához kapcsolódó rövidebb részvételi határidő lehetővé tétele, az egyes hatósági igazolások a kihirdetést követő későbbi csatolása, valamint a részvételre jelentkező nyilatkozata arról, hogy nem tartozik a kizáró okok alá.

Az egyszerűsített eljárás esetén újdonság az ajánlatkérő azon lehetősége, mely szerint választhat, hogy hirdetményt tesz közzé vagy közvetlen ajánlattételi felhívást küld az ajánlattevők részére, valamint - a rendkívüli sürgősség esetét kivéve - megszűnik az ajánlatkérőnek a Közbeszerzési Döntőbizottság felé fennálló tájékoztatási kötelezettsége is.

Az egyszerű eljárás szabályait érintő változások még könnyebbé tették ezt az eljárási formát. A jogszabály szűkíti a személyi és a tárgyi hatályt az egyszerű eljárás tekintetében. A törvény felmentést ad az egyszerű közbeszerzési eljárás lefolytatása alól a támogatásban részesített szervezeteknek a támogatásból megvalósítandó árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése esetén. A Kbt. 4. mellékletében meghatározott szolgáltatások esetében a - nem központi költségvetési szervek után - 2006. január 15-től a központi költségvetési szerveknek sem kell egyszerű eljárást lefolytatnia, továbbá az ajánlatkérő alaptevékenysége ellátásához szükséges irodalmi (szakirodalmi, tudományos) mű létrehozása, tanácsadói vagy személyi tolmácsolási tevékenység végzésére irányuló szolgáltatás megrendelése a nem központi költségvetési szervek esetében is a kivételek közé került. A Kbt. 300. §-ának (1) bekezdésében meghatározott újbóli ajánlattételi felhívás megküldésének kötelező jellege eltörlésre került, a szerződés módosításáról és teljesítéséről szóló tájékoztatót pedig csak akkor kell közzétenni, ha az eljárás hirdetménnyel indult.

Az összeférhetetlenség szabályai több ponton könnyítésre kerültek, mely alapján nem összeférhetetlen már az a személy vagy szervezet, akitől vagy amelytől az ajánlatkérő az eljárás előkészítése keretében piacfelmérés, illetve a becsült érték meghatározása okán tájékoztatást kért vagy a pályázat benyújtásához szükséges árajánlatot kapott, továbbá kizárja a törvény a 10. § alkalmazását az ajánlatkérő és az ajánlatkérő tulajdonában álló gazdálkodó szervezet esetében, ha a döntéshozó testületek azonosak, de a közbeszerzési eljárásban az eljárást lezáró döntés meghozatalán kívüli tevékenységekben nem vett részt olyan személy, aki jogosult a tulajdonosi jogok gyakorlására.

A jogszabály a továbbiakban különbséget tesz az ún. független hivatalos közbeszerzési tanácsadók és az ajánlatkérővel munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló tanácsadók között. A független hivatalos közbeszerzési tanácsadóknak továbbra is rendelkeznie kell a kötelező felelősségbiztosítással, az ajánlatkérővel munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló tanácsadóknak azonban ez nem szükséges a hivatalos közbeszerzési tanácsadói névjegyzékbe történő felvételhez, amennyiben nyilatkoznak arról, hogy kizárólag a vele munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló ajánlatkérő részére végez hivatalos közbeszerzési tanácsadói tevékenységet. Az ajánlatkérőnek a közösségi értékhatárt elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzések mellett 2006. január 15-től versenypárbeszéd alkalmazása esetén a nemzeti értékhatárt elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzés esetében is hivatalos közbeszerzési tanácsadót köteles bevonni a közbeszerzési eljárásba. Az Európai Unióból származó forrásból támogatott közbeszerzések esetében az ajánlatkérő független hivatalos közbeszerzési tanácsadót köteles bevonni.

A hiánypótlás szabályai jelentősen változtak. Az ajánlatkérő meghatározhatja a felhívásban, hogy a hiánypótlást csak egyes iratok, igazolások tekintetében engedélyezi, más esetekben nem, továbbá az ajánlatkérő újabb hiánypótlást is elrendelhet, ha a korábbi hiánypótlási felhívásban nem szereplő hiányt fedezett fel, ugyanakkor az ajánlattevő olyan hibákat is pótolhat, amelyeket a hiánypótlási felhívás nem jelölt meg. Az ajánlatkérőnek az ajánlati felhívásban rendelkeznie kell arról, hogy a közbeszerzési eljárásban a hiánypótlás lehetőségét biztosítja-e, továbbá milyen körben biztosítja azt, azonban az Európai Unióból származó forrásból támogatott közbeszerzésekre irányuló eljárások esetében az ajánlatkérő legalább egy alkalommal köteles biztosítani a hiánypótlás lehetőségét.

Az igazolások tekintetében az ajánlattevők helyzetét segítő változást jelent, hogy a közbeszerzési eljárás során az igazolások egyszerű másolatban is benyújthatók lesznek. A közösségi és a nemzeti értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzések esetében az ajánlatkérő előírhatja az igazolás hiteles másolatban történő benyújtását is, az egyszerű rezsimben azonban az ajánlatkérő ezt nem követelheti meg az ajánlatkérőktől.

Az új közösségi irányelvek az eljárási határidő szabályozása tekintetében fontos változásokat eredményeztek, melyek beépítésre kerültek a hazai jogba is. A módosítás új elemként

határidő-rövidítési lehetőséget biztosít az ajánlatkérők számára a hirdetmények elektronikus módon történő feladásához kapcsolódóan, mellyel az ajánlattételi és részvételi határidő tartamának csökkentésére nyílik lehetőség.

Meghatározó változást jelent a hirdetmények megküldésének rendje tekintetében, hogy a Közbeszerzési Értesítő Szerkesztőbizottságának kötelezően végzett hirdetményellenőrzése megszűnik, ugyanakkor az ajánlatkérő díj fizetése ellenében kérheti az ellenőrzést a Szerkesztőbizottságtól. A közösségi közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos hirdetmények megküldésének tekintetében a Közbeszerzések Tanácsán keresztül történő hirdetményküldés kötelező jellege is megszűnt, az ajánlatkérők felhatalmazást kaptak a hirdetmények közvetlen megküldésére, azonban a Közbeszerzések Tanácsán keresztül történő küldés lehetősége továbbra is megmarad. Ezen változások - a módosítás fő szabály szerinti 2006. január 15-ei hatálybalépésének időpontjától eltérő módon - csak 2007. január 1-jén lépnek hatályba.

A Kbt. friss módosítása a gyakorlati problémákra is igyekezett megoldást találni, és azokat a jogszabályban kezelni. A közbeszerzési gyakorlatban számos probléma adódott abból, hogy nem volt arra jogszabályi felhatalmazás, hogy az ajánlatkérő az eljárás során elkövetett hibáit, törvénysértő intézkedéseit utólag saját hatáskörben kijavíthassa, korrigálhassa. A törvénymódosítás pontosan ezt a szabályozási hiányosságot kívánta pótolni azzal, hogy felhatalmazta az ajánlatkérőt, hogy a szerződéskötésig egy alkalommal az eljárás eredményét módosíthatja, amennyiben észleli, hogy az eljárás törvénysértő volt, és a módosítás a jogellenességet orvosolja. Ezzel a kiegészítéssel az ajánlatkérők akár utólag is beleyavíthatnak, belejavíthatnak az eljárásba, hogy az eljárás folyamata a jogszabályoknak minden tekintetben megfeleljen.

Hasonló célt szolgál az a felhatalmazás is, mely alapján az ajánlatkérő közjegyző jelenlétében sorsolást tarthat és sorsolás alapján választhatja ki a nyertes ajánlattevőt abban az esetben, ha az ajánlatkérő a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatást tartalmazó ajánlatot kívánja kiválasztani, de a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatást két vagy több ajánlat azonos összegben tartalmazza, vagy az ajánlatok bírálati szempontja az összességében legelőnyösebb ajánlat kiválasztása, de az azonosság miatt az összességében legelőnyösebb ajánlat nem állapítható meg.

A kérelemre indult jogorvoslati eljárásokban fizetendő igazgatási szolgáltatási díj jelentős mértékű felemelésére került sor a közösségi rezsimben lefolytatott közbeszerzési eljárások vonatkozásában. A jogorvoslati eljárás igazgatási szolgáltatási díja kilencszázezer forintra emelkedett, a nemzeti és egyszerű eljárások esetében a díj mértéke változatlan maradt (százötvenezer forint). Az emelt mértékű igazgatási szolgáltatási díj emelése alól kivételt képeznek azok az esetek, amikor a jogorvoslati kérelem az eljárást megindító felhívás ellen irányul.

VI. Összefoglalás:

Összefoglalva a fent említett változásokat egyértelműen megállapítható, hogy a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény legfrissebb módosítása jelentősen egyszerűbbé, könnyebbé, ésszerűbbé és rugalmasabbá tette a közbeszerzési eljárások folyamatát. Az értékhatárok megemlése, az új jogintézmények, az egyszerűsítő változások valamint a kötelező szűrő és ellenőrző funkciót biztosító szabályok megszüntetése mind abba az irányba mutatnak, hogy a közbeszerzési eljárást az ajánlatkérő minél egyszerűbben és könnyebben folytathassa le. A módosítás igyekezett megfelelni a közösségi irányelveknek, valamint megpróbálta orvosolni a törvény azon hibáit, hiányosságait, melyek az elmúlt évek gyakorlatában problémát okoztak. Azt megjósolni nem lehet, hogy a változások hozzásegítik-e a szervezeteket ahhoz, hogy a közbeszerzés rendszerét még gyorsabban és hatékonyabban használják. Az azonban biztos, hogy bár a törvény több ponton egyszerűbb és rugalmasabb lett, közbeszerzési törvényünk még így is rendkívül hosszú, bonyolult, nehezen értelmezhető, és a gyakorlatban nehezen alkalmazható.

Az új rugalmasabb szabályozás jövőjének sikeressége kérdéses figyelemmel a magyar közbeszerzés elmúlt alig néhány éves gyakorlatára. Az új közösségi irányelvek egyértelműen az Európai Unió azon államainak szabályozását voltak hivatott rugalmasabbá tenni, ahol a közbeszerzés rendszere működik, azt mind az ajánlatkérők, mind az ajánlattevők elfogadják, alkalmazzák anélkül, hogy a közbeszerzésre vonatkozó szabályokat kikerülnék, azokat folyamatosan és tudatosan megszegnék. Talán a törvény új, enyhítő szabályai nem a Magyarországon eddig bevett negatív gyakorlatot fogják támogatni, hanem éppen ellenkezőleg az európai értékrendekhez közelítik majd közbeszerzési rendszerünket és a közbeszerzési fegyelmet.

Budapest, 2006. február 01.

jogi hírek

interjúk

publikációk

vitafórum

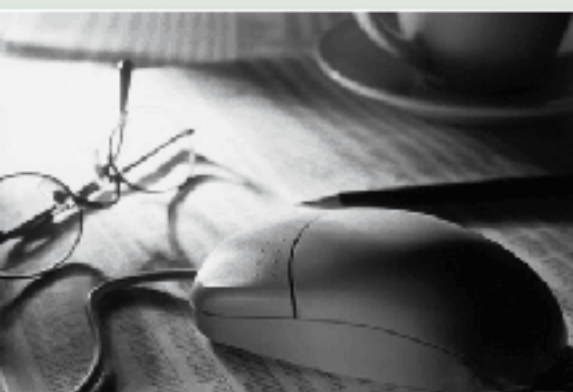
szaknévsor

jogi szakkönyv-katalógus

jogi állásbörze

szakmai rendezvények

heti hírlevél

országos ügyvédi szaknévsor

magyar, angol és német nyelven

ügyfél keres ügyvédet szolgáltatás